

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaе, 1661

De Statv Monachorvm Vel Canoniorum Regularium. Titvlvs X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Vestitio cuiusvis paupertatis ordinis est li-
berius, in qua vocati sunt vocatione perliste-
re, transiensque ad non mendicantium ordi-
nem in eodem conventu quietius studeant, quo in ipsis
disciplinam & scholam productiva ambitio repri-
mitur: a sacro concilio approbante statim: mendi-
cantes quolibet qui ad non mendicantium ordinem
transibunt Apostolica transibunt in posterum, quive
liberius transiverint, quamvis nunc priores, admini-
stratores, vel officia, aut etiam animatum, vel regimen
quodamque obtineat inibi, vocem aut locum in capi-
tulo non habere: etiam, si hoc sibi ab aliis liberè con-
cedatur. Ad & priores quoque, administrationes,
aut quascunque in antea non assumi officia, etiam tan-
quam vicarios seu ministrum vel locorum aliorum tenen-
tes, quodque animatum curam & regimen, non pro se
vel alio, nec pro alio exercere. Quidquid autem in con-
ventu a tenentibus fuerit, sit irritum ipso iure, quovis
privilegio non obtineat. Ad illorum autem mendican-
tium ordines, quos Apostolica sedes eo modo subsiste-
re voluit, ut eorum professoribus ita in illis remane-
re liceret, quod nullum ex tunc admitterent ad pro-
fessionem eorum, quibusque concessit licentiam gene-
rali approbatione alios ordines transire, presentem
solentem constitutionem extendi.

CAP. II.

Habitus ad seferum habitum monachorum, non patenter
habitus ad habitum professorum, intelligatur professus, Ioan. And.
Item.

Quod si in diocesis constituti etate, no-
niam habitum in aliqua religione per annum por-
taverint, hoc ipso religionem illam decernimus esse pro-
fessionem nisi huiusmodi habitus in colore, fissura, vel
fura distinctam patenter exhibeat ab habitu profes-
sorum.

DE STATU MONACHORUM VEL CANONICORUM REGULARIUM.

TITVLVS X.

CAP. I.

Tenentibus exordium breue, in quo constitutionis causam ponit,
et generale interdictum monachorum rigorum circa exquisitum
exortum, vel non dolum excessum in vestibus, cibus, potibus, equita-
tibus, & alijs peruenit.

Clemens V. in concilio Viennensi.

In agro domusque, sacra videlicet monacho-
rum, nigrorum religione, indecorum aliquid
deceps, aut vitiosum quicquam perniciose &
impudenter exaltet, sed ut in illa potius flores honoris &
modestia fructus in obedientia succrescant: eis in vestibus
modestum ornatum seu exquisitum ornatum, aut cul-
torem in cibus & potibus, equitatum & lectiliter-
iorum notabilem interdicens excessum.

Providet circa vestitus & accipitationes monachorum, Ioan.
And. l. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum.

Providet circa vestitus & accipitationes monachorum, Ioan.
And. l. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum.

Providet circa vestitus & accipitationes monachorum, Ioan.
And. l. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum.

ratur quod pretiosus & subtilis, sed quod utilis valeat
inveniri. Sic etiam vestis ipsa rotunda per circuitum &
non scissa, nec longitudine nimia, aut brevitate notanda:
largas etiam manicas habeat usque ad pugnum proten-
sas, non confectas vel quomodolibet boronatas. Al-
mutius de panno nigro vel pellibus caputiorum loco,
cum caputium habuit, quem gestaverint, sint contenti:
iuxta tamen dispositionem Abbatis, scilicet super hume-
ros, & honestis caputis uti possint. In vestibus senu-
m pro federaturis non possent. Et si valibus largis aut
botis altris pro caleamemis utantur. Nullus zonam,
cincturam, calceatis cum ornatu deferre, vel nimis alias sum-
ptuosa, sive cum fano stratum ad ornatum habeat,
equitare presumat. Rursus in locis, in quibus facit
congregatio duodecim monachorum aut supra, intra
septem monasterii, Abbas prior, aut alius presidens portet
focci de panno, pro focis aut cucullis in ipso monasterio
conferre: monachi vero alii in monasterio, in quibus
foccos soliti sunt portare, debent etiam uti eis. In aliis
autem monasteriis & intra domos & alios prioratus, ubi
non est tanta congregatio monachorum, cucullas claus-
as deferant & honestas. Cum vero Abbates, priores,
aut alios presidentes & monachos alios extra monaste-
rium profecti contingerit, foccum, cucullam, aut capam
clausam habeant, & sicut capam si eam portaverint
cucullam deferant, aut si malecui scapulare. Cum
autem ad servendum in divinis officiis vel sacris re-
fibus induerint, aut cum occupantur in operibus, uti
eis licet scapulari. Verum ne ex diversis acceptione,
quam in diversis regionibus huiusmodi vocabula, foccus
videlicet, & cuculla dicuntur habere, habitandi circa
proxima materia relinquatur: cuculle nomine habi-
tum longum & amplum, sed manicas non habentem
nomine vero focci habitum, qui longas & amplas habet
manicas, nos intelligere declaramus.

Providet circa monachorum constitutionem, communionem, ex-
positionem regule, & instructionem in vitium, Ioan. And.

Sane a singulis mensibus tam in monasteriis, quam
extra (sublatis occasione quacunque) ad confessionem
saltem semel accedant omnes & singuli monachi. Et in
prima dominica mensis sumat in monasterio semper
communiem, nisi ex causa forte, quam Abbati, priori,
aut penitentiarius monasteriorum non differant intima-
re, eorumque iudicio vel abstineant vel accedant. Re-
gula quoque cum in capitulo legitur, ab illo, qui preest
ipsi capitulo, vel alio, cui hoc ipse injunxerit, propter
juniores vulgariter exponatur. Novit etiam fidelis
deputetur instructor, tam in divinis officiis, quam in ob-
servantia regulari.

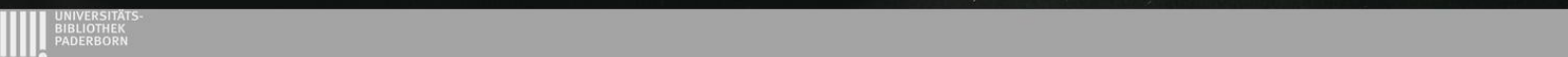
Providet circa venationes & accipitationes monachorum, Ioan.
And. l. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum.

Porro à venationibus & accipitationibus omnes sem-
per abstineant, nec eis interesse, aut canes, vel aves ve-
naticos per se vel alios tenere presumant, nec à familia-
ribus secum morantibus tenere permittant, nisi salus, vi-
varia, vel garenas proprias, vel jus venandi in alienis quo-
casi hoc eis permittitur: dum tamen intra monasteria
seu domos, quas inhabitant, aut eorum claustras, venati-
cos canes non teneant, nec venationi presentiam exhibe-
ant personalem.

Providet circa venationes & accipitationes monachorum, Ioan.
And. l. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum, c. de habitu monachorum.

Si quis autem premissorum temerarius extiterit vio-

a Iste & comprehendit canonicos regulares, ne rubrica si suo
persua, contra si quando si de leg. & c. solia. de majori, &
c. ved.

lato, regulari subiacet disciplina. Et nihilominus si
 forales non corrigiatis & aitos, aut capula (ur praefertur)
 non siffa portare praesumpserit, siquidem Abbas,
 vel prior non habens Abbatem proprium fuerit, per an-
 num se noverit a beneficiorum collatione suspensum:
 Si vero alius fuerit, ad administrationem, si quam obtinet,
 sit per annum suspensus. Quod si nullum habeat, eo i-
 plo per annum reddatur inhabilis ad administrationem
 & ecclesiasticum beneficium obtinendum. Si qui vero
 eorum venationi aut ancupationi clamose, vel alias, cum
 canibus aut avibus ex proposito interfuerint: iuxta praemi-
 ssam personarum distinctionem dictarum suspensio-
 nis & inhabilitatis poenas, per biennium ipso facto in-
 curant. Abbate autem vel priore a collatione (ut praemi-
 ssam) beneficiorum suspensio, ad priorem claustralem,
 cum consilio & assensu conventus vel majoris partis i-
 eam, eorumdem beneficiorum collatio deolvatur.

*Providet contra professoentes ad curias principum, vel alias
 vagantes, vel infra septa monasteria arma tenentes. Ioan. And.*

Quia vero nonnulli monachorum ipsorum (sicut accepimus)
 suavi iugo observantiae regularis abjecto, in-
 tercedum (proprie relictis monasteriis se in eis securi morari
 non posse fingentes, vel alio colore quascumque) per curias
 principum evagando discurrunt: & nisi a praelatis
 eorum petita pensio vel subventio assignetur eisdem,
 conspirantes in illos, eisque prodicionem vel alia gra-
 via imponentes, eos capi & incarcerari, ipsorumque mo-
 nasteria comburi procurant, & intendunt monasterio-
 rum ipsorum bona in totum vel a in partem non mo-
 dicam occupare praesumunt: Nos eorum in hac parte
 reprobis ausibus obviare volentes, hoc edicto perpetuo
 prohibemus, ne monachi aut regulares canonici admi-
 nistrationem aliquam non habentes, ad curias principum
 absque speciali praelatorum suorum licentia se conferre
 praesumant. Quod si ut suis praelatis aut monasteriis da-
 mnum aliquod inferant, ad dictas curias se conferre
 praesumpserint, excommunicationis sententiam eos in-
 currere volumus ipso facto. Praelatis eorum districte
 nihilominus injungentes, ut ipsos a praedictarum curia-
 rum accessu & aliis quibuslibet vagationibus & discur-
 su diligenter compescere, ac super hoc non parentes eisdem,
 severe corrigere non omittat. Praefata quoque
 sententia, monachos infra septa monasteriorum, sine
 licentia Abbatum suorum arma tenentes, decernimus
 subiacere.

Providet circa monachorum solitudines. Ioan. And.

Ad hac praedecessorum nostrorum vestigiis inhzren-
 tes, perpetuo prohibemus edicto, ne monachi singuli
 in singulis sibi commissis administrationibus vel prio-
 ratibus habitare praesumant: Sed si proventus prio-
 ratum seu administrationum huiusmodi duobus fore
 non suppetant, iidem prioratus seu administrationes,
 nisi per Abbates ad sustentationem duorum monasteria
 reddantur, locis aliis vicinioribus, ad eorum monasteria
 pertinentibus, vel ipsorum monasteriorum officis, aut
 inter se invicem, prout erit commodius, eum consilio &
 assensu Abbatum, per locorum ipsorum ordinarios uni-
 anur: Monachis locorum, qui aliis univertis prioribus,
 ad claustrum primitus revocandis, & clericis servitutis i-
 bidem, de locorum ipsorum proventus provisione de-
 bita scienda.

*Providet de priorum etate, & ipsorum sacerdotio, professione,
 & habitacione. Ioan. And.*

Ceterum prioratus conventuales alicui, nisi XXV. an-
 num attigerit: alii vero curam animarum habentes,
 est cura ipsa per seculares habeat Presbyteros exerce-

ri, cuiquam nisi XX. annum peregerit, condone recipere
 aut committi. Qui autem prioratus alios vel alios
 buserint, intra annum comparatum & venone, colla-
 tionis seu commissionis sibi facte de eis & officio
 eorum adepti, vel infra viginti quatuor annos
 annum, si ante annum ipsam non convenirent
 eis commissi fuerint, non cessant, se licentia
 dotum promovendi. Quod si (cessante ratione
 sa) non fecerint, eo ipso nulla etiam monitione
 sa, praedictis prioratibus sint privati: qui ipso
 vice nullatenus conferantur. Sane prioratus
 five administratio committitur vel conferuntur
 si, nisi expresse professus fuerit ordinem
 neque prioratus aut administrationes extra monasteria
 obtinentes, permittantur in monasteriis
 ipsis prioratibus seu administrationibus
 non obstante consuetudine) resideat: nisi ea
 vel alia causa rationali ad tempus foret
 residentia excusentur.

*Providet de monachorum ordinatioe & ipsorum habitacione.
 And.*

Ad ampliationem autem cultus Dei, & animarum
 quod monachi quilibet ad monitionem Abbatis
 ciam ad omnes ordines sacros (exaltatione
 gitima) promoveri. Rursus in ipsis monasteriis
 di in scientia, via opportuna non desit, ut
 rum monasteriis, quibus ad hoc suppetent
 nem teneatur magister, qui eos in
 fruat diligenter.

*Confirmat & innovat decretum super
 stium & cap. In singulis, h. d. Ioan. And.*

Praemissa igitur omnia & ea nihilominus, cur
 recordationis Innocentius Papa quartus praedictis
 ster, circa statum monachorum ipsorum per
 cultu observantiae regularis, quod aliter
 abdicacionem proprietatis, sicutum, & eorum
 ac de earum capitulis de tunc in
 dis, & etiam quo ad quolibet alia
 novamus & approbamus expediat
 firmiter observari.

CAP. II.

*Moniales, quae nulli subiant nisi Papa, & omnes
 ordinarios, & alia exempta per sui praelatos
 visitari. Et prout in operum personarum
 ventium, h. d. Ioan. And.*

Idem in eodem.

Attendentes a, quod ubi gubernatione
 ne concernitur, cessat, ut religio
 videndum censuimus esse precipio, ne per
 huiusmodi in iis, quae se Chastio voto
 tunc, quicquam repertur incongruum, quod
 tatis ponat honestatis gloriis maculam, &
 anto possit offendere maiestatem. Hoc
 probante concilio duximus statuendum, ut
 nialium monasteria per ordinarios, exempta
 quae ita sedi Apostolice, quod nulli
 Apostolica: non exempta vero ordinaria
 ac exempta alia per alios, quibus
 lis debeant visitari. Visitatores
 licitudinis studium diligenter
 ipsa, quarum nonnullas dolentes
 scriptis excedere panis seruiti, vitium
 scandalicis, comatis & comitis
 gatis capitulis non uraque: non
 secularium prosequantur, non de
 plateas incedant, aut volup-
 cant, easque solentia regulari
 buslibet & mundi huius
 a Vide com. tit. III. de regulariis

a Aliac vel in parte non modica. b Vide l. quisquis. C. ad leg. Jul. de ma. & in. And. in c. in panis de reg. iur. lib. 6.

a Vide com. tit. III. de regulariis

impedendum in monasteriis suis devotum & debi-
 tum Domino famulatum. Ad quae omnia observanda
 praesentibus eisdem (non obstantibus exemptionibus &
 privilegiis quibuscunque, quibus tamen quomodolibet no-
 nis praedictum generari) per illos, de quibus supra
 dictum est, compelli jubemus remediis opportunis. Sta-
 tutum est, ut quavis ad regimen abbatiarum as-
 sumpta in monasteriis, in quibus Abbatibus sunt solite
 benedicti, contra amicitiam confirmationis tempore com-
 munitatis a minoribus benedictionis suscipiant: alio-
 quin a iure suo (nisi subit causa rationabilis) prius
 excommunicentur: per illos, ad quos id pertinet pro-
 hibere, & abbatibus monasteriis ipsis canonice facienda.
 Item quod si mulieres, quae vulgo dicuntur canonicas
 mulieres, & ut seculares canonice vitam ducunt, non re-
 nuntiantes proprio, nec professionem aliquam facien-
 tes, per locorum ordinarios, si exemptae non fuerint, suae
 vitae exemptae fuerint, Apostolica auctoritate praeci-
 piuntur. Per hoc tamen non intendentes earum sta-
 tutum, regulam, seu ordinem approbare. Ipsas autem vi-
 ciantes potius duobus, & petitionis duabus sine eccle-
 siasticis, quibus viris aliis honestis, & maritis praeci-
 piuntur, ea quam visitatione facient inquisitione fore-
 mantes. Si qui vero visitatores ipsos in praemissis im-
 pedire praesumpserint, seu aliquo praesumptum (nisi
 iudice legitime) ipso facto excommunicationis ten-
 dentem incurrant incurrant, si exemptae, statuti, &
 praesentibus quibuslibet in contrarium minime va-

eo ipso quod secus egerint, se noverint incursum, si-
 stentibus inhiabemus, ne mulieres aliquas praedictum sta-
 tutum (sive praemissum) locum assumptum sectantes, abt
 ipsum de novo sortitam assumentes quomodocunque
 admittant: ipsis super eo factis vel assumendo praes-
 entibus ullo modo consilium, auxilium, vel favorem, vel
 nullo contra praemissa privilegio valituro. Sane pat
 praedicta prohibere nequaquam intendimus, quia si fue-
 rint fideles aliquae mulieres, quae promissa continentia,
 vel etiam non promissa, honeste in suis conventibus ho-
 spitibus, penitentiam agere voluerint, & virtutum Do-
 mino in humilitatis spiritu deservire, hoc eisdem liceat,
 prout a Domino ipsis inspirabit.

CAP. II.

Teneat constitutionis causam, statuit hospitalia reformari per
 collatas ipsorum, & ego rectores eorum ad conservandam locorum
 & suorum iurium: & ad hospitalitatem tendendam: statuit per
 locorum ordinarios, suppleri defectum vel negligentiam collatorum,
 etiam circa exempta. Ioan. And.

Idem.
 Quis contingit interdum, quod Xenodochiorum, &
 Leprosorum, elemosinaria, seu hospitalia
 rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res &
 iura ipsorum interdum ab occupatorum, & usurpatorum
 manibus excutere negligunt: quoniam ea collabi & de-
 perdi, domus & aedificia ruinis deformari permittunt,
 & non attento, quod loca ipsa ad hoc fundata, & fide-
 litum erogationibus dotata fuerint, ut pauperes, infe-
 liquae lepra recipientur inibi, & ex proventibus sus-
 tententur illorum, id renuunt inhumaniter facere,
 proventus eisdem in usus suos damnabiliter conver-
 tentes: quoniam tamen, quae ad certum usum largi-
 tione sunt destinata fidelium, ad illum debeant non ad
 alium (salva quidem sedis Apostolica auctoritate) con-
 verti: Nos incuriam & abusum huiusmodi detestamur,
 hoc sacro concilio approbante sancimus: ut si, ad
 quos id de iure vel statuto in ipsorum fundatione lo-
 corum appolito, aut ex consuetudine praescripta legiti-
 me, vel privilegio sedis Apostolicae pertinet, loca ipsa in-
 deant in praedictis omnibus salubriter reformare, ac oc-
 cupata, deperdita, & alienata indebitè in statum reduci
 debitum fideant, & ad ipsarum miserabilium persona-
 rum receptionem & sustentationem debitam, iuxta fa-
 cultates & proventus locorum ipsorum rectores, iuxta
 dictos compellere non omittant. In quo, si forte commi-
 serint negligentiam vel defectum, ordinariis locorum
 injungimus, ut etiam pia loca praedicta exemptionis
 privilegio munita consistant, per se ipsos vel alios im-
 pleant omnia praemissa & singula, & rectores eisdem
 utique non exemptos, propriis: exemptos vero & alios
 privilegatos, Apostolica ad id auctoritate compellant.
 Contradictores cuiuscunque status aut conditionis exi-
 stant, ac praesentes eisdem circa praemissa consilium, au-
 xilium, vel favorem, per consuram ecclesiasticam & aliis
 iuris remediis compellendo: nullum tamen per hoc ex-
 ceptionibus seu privilegiis ipsis, quoad alia, praedictum
 generando.

DE RELIGIOSIS DOMIBUS, UT
Episcopo sint subiectae.

TITVLVS XI.
CAP. I.

Notandum, statum beguniarum sectantes, & de novo assumentes,
 & quos in hoc dantes consilium vel favorem, ipso facto sunt ex-
 communicationis: statum carum penitentibus per hoc non interdictum:
 canonice Paulum.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Um de quibusdam mulieribus, begunibus vul-
 giter nuncupatis (quae cum nulli promittant
 obedientiam, nec propriis renunciant, neque
 possunt aliquam regulam approbatam, religio-
 samque existunt: quaequam habitum, religio-
 sumque, detestant, & adhaerent religionis aliqui-
 bus, ad quos specialiter tractatur affectio eandem.)
 nihil siue digna relatione inhiarum exierit, quod
 cum aliquae, quae perducunt in mentis insaniam, de
 sacra Trinitate ac divina essentia disputent & praedi-
 cant, ac sacra fidei articulos & ecclesiastica sacramenta
 orthodoxae catholice fidei contrarias introducant, &
 ipsas super his decipientes, simplices, eos in errores
 ducunt, aliisque quamplura periculum ani-
 marum patientia e sub quodam velamine sanctitatis
 loquunt, & committunt: Nos tam ex his, quam ex aliis
 ipsarum opinione sinistra frequenter auditis, eas me-
 suspectas habentes, statum earundem sacro appro-
 bate concilio perpetuo duximus prohibendum, & a
 ecclesiis penitus abolendum: eisdem & aliis mulie-
 ribus quibuscunque, sub poena excommunicationis, quam
 ipsarum facientes incurtere, volumus ipso facto,
 quae nec expressè, ne statum huiusmodi, dudum for-
 matus ipso, quoquo modo, cessent utitur,
 periculum aliquatenus de novo assumant. Praedictis ve-
 ro, quos exdem mulieres in huiusmodi be-
 neficia statum fovet, & ad ipsum suscipiendum induci-
 dentibus, sub simili excommunicationis poena, quam

Traxit hospitalia in beneficium non concedi, nisi in Anobis
 casibus, & reprobata contrariam consuetudinem, submissis, qua-
 le esse debeant, quibus administratio ipsa committitur, & de ipso-
 rum iuramento, inventario & ratione reddenda: & decretum ap-
 penit. Ioan. And.

Ut autem praemissa promptius observentur, nullus
 ex locis ipsis secularibus clericis in beneficium confere-
 rat, etiam si de consuetudine (quam reprobamus pe-

Ad hunc locum vid. legatum. ff. de pign. et ad credit. port. rectora, de cons. dist. 1. c. 1. legatum. ff. de pign. et ad credit. port. rectora, de cons. dist. 1. c. 1. legatum. ff. de pign. et ad credit. port. rectora, de cons. dist. 1. c. 1. legatum.